gemeente Oude IJsselstreek

Memo	
Aan:	Gemeenteraad
Cc:	College van burgemeester en wethouders
Van:	Bas Kippers
Datum:	28 oktober 2014
Kenmerk:	14ini02855
Onderwerp:	Hoogspanningslijn 380kV Doetinchem-Wesel

Inleiding
Het Ministerie van Economische Zaken (EZ) en TenneT werken samen aan het project om een hoogspanningsverbinding 380kV Doetinchem-Wesel te realiseren. De 380kV-lijn loopt voor een groot deel door de gemeente Oude IJsselstreek. Deze memo sluit aan op de raadsmemo met kenmerk 13ini00882 die is uitgereikt aan de gemeenteraad op 25 april 2013 (bijlage 1).

Ondergronds of bovengronds
De gemeente Oude IJsselstreek heeft vanaf het begin van het hoogspanningsproject getracht invloed uit te oefenen op het tracé van de 380kV-lijn. Mede hierdoor is een zuidwestelijk tracé door Oude IJsselstreek onderzocht maar niet haalbaar gebleken. Daarnaast is herhaaldelijk aangestuurd op het ondergronds aanleggen van de hoogspanningsverbinding (bijlage 2 en 3). Mede door deze inspanningen heeft de Minister van EZ een aanvullend onderzoek uitgezet:

> *"In het buitenland is er ondertussen sprake van grensoverschrijdende ondergrondse gelijkstroomverbindingen van vergelijkbare afstand als die van de verbinding Doetinchem-Wesel. Met het oog hierop en gelet op verzoeken uit de regio om ondergronds gelijkstroom ook in de procedure van besluitvorming mee te nemen heb ik (Minister EZ, red.) de Belgische consultant Tractebel opdracht gegeven een inventariserend onderzoek uit te voeren naar de verschillende uitvoeringsvarianten van de 380 kV Doetinchem-Wesel verbinding. Onderzocht zijn de technische aspecten van een bovengrondse 380 kV wisselstroomverbinding en van een boven- en ondergrondse 380 kV gelijkstroomverbinding."*

De Minister van EZ heeft de Tweede Kamer per brief op 21 mei 2013 geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek (zie bijlage 4):

> *"Uit de conclusie van het onderzoek blijkt dat aanleg van de 380 kV Doetinchem-Wesel met gelijkstroomtechniek technisch weliswaar mogelijk is, maar wordt afgeraden om deze techniek bij deze verbinding toe te passen. (…) Gelet op de bovenstaande conclusies van Tractebel – risico voor de netstabiliteit en grote energieverliezen - vind ik het vanuit nettechnische optiek niet wenselijk om het alternatief van bovengronds of ondergronds gelijkstroom als volwaardig alternatief in de procedure van besluitvorming mee te nemen."*

Het college van burgemeester en wethouders heeft er in de afgelopen jaren zo veel mogelijk aan gedaan om de consequenties van de 380kV-lijn zo klein mogelijk te laten zijn. Het heeft helaas niet geleid tot een ondergrondse lijn. Het college beschikt niet over nieuwe argumenten om nogmaals voor een ondergrondse 380kV-lijn te pleiten.

Vervolgproces
Het ministerie van EZ en TenneT zijn op basis van de uitkomsten van het Tractebel-onderzoek doorgaan met het vervolgproces voor een bovengrondse 380kV-lijn Doetinchem-Wesel. Hiervoor liggen stukken ter inzage van 26 september tot en met 6 november 2014, zowel digitaal (www.rvo.nl/subsidies-regelingen/doetinchem-wesel-380-kv-fase-1) als fysiek bij de bouwbalie van het gemeentehuis in Gendringen. Ter inzage ligt het ontwerp-inpassingsplan, het milieueffectrapport (MER) en de ontwerpbesluiten. Deze inspraaktermijn vormt het moment waarop de formele inspraak start voor een ieder.

De gemeente kan een zienswijze indienen, maar mag vervolgens niet in beroep gaan. Het 380kV-project valt namelijk onder de Crisis- en herstelwet, waardoor lagere overheden geen beroep mogen instellen (artikel 1.4 Crisis- en herstelwet). Het college van burgemeester en wethouders wil vanwege het ontbreken van nieuwe argumenten geen zienswijze indienen. Indien de gemeenteraad nieuwe argumenten aandraagt, kan het college dit standpunt herzien.

Duurzame energie
Het Nederlandse elektriciteitsnetwerk is met drie verbindingen met Duitsland, twee met België, een met Noorwegen en Engeland een belangrijke schakel in het Noord-Europese elektriciteitsnetwerk. Het gebruik van elektriciteit en het transport over de grens neemt toe. Een nieuwe verbinding tussen Nederland en Duitsland is volgens het Ministerie van Economische Zaken nodig om drie redenen:

- *"De verdere ontwikkeling naar één Noordwest-Europese elektriciteitsmarkt: Zo'n markt is een belangrijk doel van de Europese Commissie, maar ook de minister van EZ, omdat de stroom dan opgewekt wordt op de plek waar dat het goedkoopst kan. De nieuwe verbinding is nodig om Nederland daarin optimaal te kunnen laten meespelen.*
- *Het handhaven van de betrouwbaarheid van het elektriciteitssysteem: Als in Nederland bijvoorbeeld een grote energiecentrale uitvalt, moeten andere centrales dat direct opvangen. Vaak gebeurt dat door een centrale in Nederland en het buitenland. Daarom is het van belang dat er voldoende hoogspanningsverbindingen tussen landen bestaan.*
- *Meer ruimte voor duurzame elektriciteit: De laatste jaren wordt steeds meer stroom opgewekt via windturbines. Dat is een goede zaak. Maar als het niet waait, of juist te hard, komen windturbines stil te staan. Dan moet snel op een andere manier aan de vraag naar stroom worden voldaan. Ook daarvoor is het nodig het bestaande aantal grensoverschrijdende hoogspanningsverbindingen te vergroten."*

De lijn Doetinchem-Wesel wordt de vierde verbinding (interconnector) tussen het Nederlandse en Duitse hoogspanningsnet. Het belang van de verbinding is onderkend door de EU, die het als een 'Project of Common Interest' heeft aangemerkt.

Het college van burgemeester en wethouders begrijpt het argument van EZ dat de 380kV-lijn Doetinchem-Wesel meer ruimte zal bieden voor uitwisseling van duurzame elektriciteit. Daarnaast is het college zich ervan bewust dat een ondergrondse 380kV-lijn grote energieverliezen met zich meebrengt. Het realiseren van een bovengrondse 380kV-lijn Doetinchem-Wesel kan dus bijdragen aan het verder stimuleren van duurzame energieprojecten in Nederland en andere Europese landen. Hierdoor kan Nederland bijvoorbeeld meer groene stroom afnemen uit het buitenland.

Landschappelijke inpassing
Vanuit het (Ontwerp) Rijksinpassingsplan van het Ministerie van EZ ligt er een verplichting om de hoogspanningslijn 380kV goed landschappelijk in te passen, onder meer ter hoogte van het DRU Park. Het realiseren van de landschappelijke maatregelen (inclusief de afkoop van beheer en onderhoud) wordt gefinancierd door het Ministerie van EZ. Het is in Nederland gebruikelijk dat zij de uitvoering overlaten aan de betrokken gemeente die in dat geval de beschikking krijgt over bijbehorend budget. Het Ministerie van EZ en TenneT maken met direct betrokken grondeigenaren afspraken via een zakelijk recht overeenkomst indien het 380kV-tracé of de beoogde landschappelijke inpassingsmaatregelen op hun eigendom ligt.

Meer informatie
Informatie over de 380kV-hoogspanningslijn wordt op korte termijn gecommuniceerd via de gemeentelijke website en de gemeentepagina's. Kijk voor meer informatie op onderstaande websites:

- www.doetinchem-wesel380kv.nl
- www.rvo.nl/subsidies-regelingen/doetinchem-wesel-380-kv
- www.rvo.nl/subsidies-regelingen/doetinchem-wesel-380-kv-fase-1
- http://wetten.overheid.nl/BWBR0027431/

Daarnaast kunt u met vragen terecht bij Bas Kippers b.kippers@oude-ijsselstreek.nl of Dennis Egberts d.egberts@oude-ijsselstreek.nl.

Bijlage 1

gemeente
Oude IJsselstreek

Memo

Aan:	Gemeenteraadsleden Oude IJsselstreek
Van:	College van burgemeester en wethouders
Datum:	23 april 2013
Kenmerk:	13ini00882
Onderwerp:	380 kV-lijn Doetinchem - Wesel

Inleiding
In deze memo informeren wij u in het kader van de actieve informatieplicht graag over de 380 kilovolt (kV) hoogspanningsverbinding Doetinchem - Wesel. Deze sluit aan bij de vorige memo (13ini00426).

Verzoek om onderzoek
Wij hebben bij het ministerie van Economische Zaken (EL&I) al jarenlang aangedrongen op onderzoek naar een ondergrondse 380 kV-lijn. Op 14 april 2010 (10uit03925) hebben we bijvoorbeeld gepleit voor het onderzoeken en realiseren van een (gedeeltelijk) ondergrondse 380 kV-lijn. Daarnaast hebben we op 6 december 2012 nadrukkelijk aangedrongen op serieuze en gemotiveerde aandacht voor de ondergrondse aanleg van de 380 kV-lijn. Mede naar aanleiding hiervan is onderzoek gestart.

Onderzoek
Inmiddels zit het onderzoek in de afrondende fase. In mei 2013 zullen de resultaten naar buiten worden gebracht. Minister Kamp wil te weten komen of er mogelijk aanleiding is om een ondergronds gelijkstroomalternatief in de verdere besluitvorming over de 380 kV-lijn Doetinchem - Wesel mee te nemen. Tractebel Engineering heeft daarom eind 2012 opdracht gekregen de technische aspecten van onder meer de toepassing van ondergronds gelijkstroom in beeld te brengen.

Onderzoeksresultaten
Zodra de resultaten van het onderzoek bekend zijn, moet worden bezien of en zo ja, in hoeverre dit leidt tot aanvullende technische alternatieven naast bovengrondse wisselstroom. Mocht dit laatste het geval zijn, dan zal er door het ministerie van EL&I opnieuw een integrale afweging worden gemaakt waarbij alle relevante aspecten – zoals kosten en ruimtelijke effecten – meegenomen zullen worden in de uiteindelijke besluitvorming.

Voorbereidingen bovengronds tracé
De voorbereidingen door TenneT voor het inpassingsplan voor een bovengronds tracé gaan in de komende periode door. Onderdeel van de voorbereidingen vormen besprekingen tussen TenneT en diverse grondeigenaren waarvan de woning verplaatst moet worden, omdat de bovengrondse 380 kV-lijn over verscheidene woningen komt te liggen. Daarnaast vindt afstemming plaats met de Provincie Gelderland, die de weg N317 Doetinchem – Dinxperlo in 2014 gaat reconstrueren, inclusief het aanleggen en vergroten van rotondes. Daarnaast dienen bouw- en onderhoudswegen van de 380 kV-lijn op een verkeersveilige wijze op de N317 aan te takken. Binnenkort laat de gemeente een tracéstudie uitvoeren naar de rondweg Silvolde, die goed aan dient te sluiten op de rotonde in de N317 ten zuiden van Silvolde.

Ontwikkelingsperspectief
Mocht het ministerie van EL&I toch besluiten om een bovengrondse 380 kV-lijn te realiseren, dan biedt dit ontwikkelingsperspectief. Niet alleen voor de toekomst van de agrarische bedrijven in het gebied tussen de N317 en de Oude IJssel, maar ook voor provinciale en gemeentelijke infrastructurele ontwikkelingen. Daarnaast kan een start worden gemaakt met het realiseren van wegen en parkeerplaatsen in het DRU Park. Om het ontwikkelingsperspectief nader uit te werken, vinden op ambtelijk niveau verkennende gesprekken plaats. Deze gesprekken met het ministerie van EL&I, TenneT, de betrokken agrariërs en de Provincie Gelderland verlopen constructief. In dit kader verkennen we onder meer de mogelijkheid of in dit proces gemeentelijke gronden ingezet kunnen worden om de verbetering van de landbouwkundige structuur te bewerkstelligen.

Meer informatie
Meer informatie over gelijkstroom en wisselstroom en betekenis voor de verbinding is te vinden op de website www.doetinchem-wesel380kv.nl.

25 APR 2013

raadsvergadering d.d.

☐ conform voorstel

☐ zonder hoofdelijke stemming

☐ met algemene stemmen

..... stemmen voor ..... stemmen tegen

☐ aangenomen

☐ aangenomen met amendement.....

☐ aangehouden

☐ verworpen

☐ ter vergadering uitgereikt bij agendapunt.....

☐ in handen B&W gesteld

☐ opmerkingen/toezeggingen: .....

X ....uitgereikt....25-4-2013

VKA na toelichting

portefeuillehouder

Bijlage 2

Gemeente Oude IJsselstreek

11uit23669

gemeente
Oude IJsselstreek

Bezoekadres:
Staringstraat 25, Gendringen
Postbus 42
7080 AA Gendringen
Telefoon: (0315) 292 292
Fax: (0315) 292 293
E-mail: info@oude-ijsselstreek.nl
Internet: www.oude-ijsselstreek.nl

Tweede Kamer
t.a.v. Vaste Kamercommissie E.L .& I.
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 11uit23669

Verzenddatum: 17 NOV. 2011

Onderwerp: 380 kV hoogspanningsverbinding Doetinchem-Wesel.

Geachte commissieleden,

Door de Belangenvereniging Breedenbroek-Voorst bent u op 21 september 2011 opmerkzaam gemaakt op het ontbreken van een serieus onderzoek naar de mogelijkheden van het uitvoeren van de 380 kV hoogspanningsverbinding Doetinchem-Wesel door middel van een ondergrondse gelijkstroomverbinding, in de richtlijnen voor het hiervoor op te stellen milieueffectrapport.

Elders in Europa wordt deze bewezen techniek inmiddels wel toegepast en wij pleiten ervoor om ook voor de nieuwe hoogspanningsverbinding tussen Doetinchem en Wesel hier onderzoek naar te laten verrichten.

Wij zijn nadrukkelijk niet tegen de aanleg van een noodzakelijke nieuwe hoogspanningsverbinding. Indien een dergelijke verbinding bovengronds moet worden aangelegd, dienen echter ter motivering van een dergelijke ingrijpende infrastructurele ingreep in het gebied, alle mogelijk ondergrondse alternatieven te worden onderzocht. Het achterwegen laten van onderzoek naar een ondergronds alternatief brengt de draagkracht voor het project onnodig in gevaar.

Wij doen daarom een dringend beroep op u als commissielid om nadrukkelijk en serieus onderzoek te laten uitvoeren naar de aanleg van deze hoogspanningsverbinding door middel van een ondergrondse gelijkstroomverbinding en daarbij de door de Belangenvereniging aangedragen gegevens te betrekken.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

Mevrouw G.H. Tamminga
secretaris

De heer J.P.M. Alberse
burgemeester

Bijlage 3

Gemeente Oude IJsselstreek

Oude

12uit28424

Bezoekadres:
Staringstraat 25, Gendringen
Postbus 42
7080 AA Gendringen
Telefoon: (0315) 292 292
Fax: (0315) 292 293
E-mail: info@oude-ijsselstreek.nl
Internet: www.oude-ijsselstreek.nl

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en
t.a.v. Innovatie
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 12uit28424

Verzenddatum: - 6 DEC. 2012

Onderwerp: 380 kV hoogspannngsverbinding Doetinchem-Wesel

Geachte heer/mevrouw,

Tennet en Amprion willen een nieuwe bovengrondse 380 kV hoogspanningsverbinding tussen Nederland (Doetinchem) en Duitsand (Wesel) aanleggen. Vanwege de ernstige gevolgen ervan voor de bewoners en het landschap is er in de Achterhoek en de aansluitende regio in Duitsland waar de nieuwe lijn gepland is, veel verzet tegen dit plan.

Ondergrondse aanleg van de hoogspanningsverbinding.
Op 2 november is door de "Stichting Achterhoek voor 380 kV ondergronds" aan de minister van EL&I de nota "*Het meest milieuvriendelijke alternatief voor de geplande 380 kV hoogspannningsverbinding van Doetinchem naar Wesel*" In de nota wordt gemotiveerd beargumenteerd om de hoogspannings-verbinding uit te voeren in een ondergondse gelijkstroomverbinding.

Op 17 november 2011 hebben de ministers van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en van Infrastructuur en Milieu, de richtlijnen voor het milieueffectrappport voor de 380 kV verbinding Doetinchem-Wesel vastgesteld. Onder 3.4 wordt daarin aangegeven "Het verwachte draagvlak of vastgestelde budget mogen geen argumenten zijn om oplossingsrichtingen met belangrijke milieuvoordelen buiten beschouwing te laten bij de ontwikkeling van een meest milieuvriendelijke altrenatief (mma)." In de Toelichting en reactie op adviezen en inspraakreacties, wordt onder 6. Techniek gemeld, dat er gegronde argumenten zouden zijn waarom de hoofdtransportverbinding bovengronds moet worden aangelegd. Dit zonder deze argumenten nader te onderbouwen.
Wij dringen er daarom nadrukkelijk op aan om in de m.e.r. en bij de beschrijving van het mma serieus en gemotiveerd aandacht te besteden aan de ondergrondse aanleg van de gelijkstroomhoog-spanningsverbinding zoals door de Stichting wordt voorgesteld. Daarbij tekenen wij aan dat een ondergronds tracé op een aanmerkelijk grotere maatschappelijke acceptatie kan rekenen dan een bovengronds tracé.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

Mevrouw G.H. Tamminga
secretaris

De heer J.P.M. Alberse
burgemeester

Bijlage 4

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Directoraat-generaal Energie, Telecom & Mededinging
Directie Energiemarkt

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk
DGETM-EM / 13086021

Bijlage(n)
1

Datum 21 mei 2013
Betreft 380 kV verbinding Doetinchem-Wesel

Geachte Voorzitter,

Bij brief van 14 maart 2013 (Kamerstuk 2012/2013, 31 574, nr. 28) heb ik u geïnformeerd over de stand van zaken van de voorbereidingen van de besluitvorming van de 380 kV verbinding tussen Doetinchem en Wesel.

De verbinding zal 57 km lang worden, waarvan 22 km op Nederlands grondgebied. Het gaat om een nieuwe internationale 380 kV verbinding die ten doel heeft de internationale uitwisseling van elektriciteit in Noord-West Europa te faciliteren Deze verbinding kan ook de fluctuaties in het transport van duurzame energie als bijvoorbeeld windenergie helpen opvangen.

De verbinding koppelt het Nederlandse en Duitse wisselstroomnet aan elkaar. Uitgangspunt is een bovengrondse wisselstroomverbinding.

In het buitenland is er ondertussen sprake van grensoverschrijdende ondergrondse gelijkstroomverbindingen van vergelijkbare afstand als die van de verbinding Doetinchem-Wesel. Met het oog hierop en gelet op verzoeken uit de regio om ondergronds gelijkstroom ook in de procedure van besluitvorming mee te nemen heb ik de Belgische consultant Tractebel opdracht gegeven een inventariserend onderzoek uit te voeren naar de verschillende uitvoerings-varianten van de 380 kV Doetinchem-Wesel verbinding. Onderzocht zijn de technische aspecten van een bovengrondse 380 kV wisselstroomverbinding en van een boven- en ondergrondse 380 kV gelijkstroomverbinding.

Bij deze treft u het bedoelde technische onderzoek aan.

Uit de conclusie van het onderzoek blijkt dat aanleg van de 380 kV Doetinchem-Wesel met gelijkstroomtechniek technisch weliswaar mogelijk is, maar wordt afgeraden om deze techniek bij deze verbinding toe te passen.
De belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- Toepassing van gelijkstroom vergt in tegenstelling tot wisselstroom onder meer actieve sturing van transportstromen en meer technische componen-ten zoals converterstations in de verbinding. Converterstations zijn bij een gelijkstroomverbinding nodig om wissel- in gelijkstroom en omgekeerd om te zetten, aangezien het Nederlandse en Duitse op wisselstroom bedreven worden. Zowel de sturing als deze componenten bergen reële risico's in zich niet alleen voor de stabiliteit van de verbinding Doetinchem-Wesel zelf maar ook voor de netstabiliteit in zijn geheel.

- De omzetting van wisselstroom in gelijkstroom en omgekeerd in de conver-terstations leidt tot grote energieverliezen. Tractebel heeft berekend dat deze verliezen jaarlijks gelijk staan aan de elektriciteitsproductie van een windpark van 130 MW of het elektriciteitsverbruik van 150.000 huishoudens.
- Bij toepassing van ondergronds gelijkstroom is de bouw van twee converterstations op Nederlands grondgebied nodig, één bij station Doetinchem Langerak en één bij de Duitse grens. De Duitse netbeheerder Amprion heeft namelijk aangegeven op Duits grondgebied niet tot toepassing van gelijkstroom over te gaan. De bouw van deze converterstations gaat gepaard met een aanzienlijk ruimtebeslag. Elk van deze twee benodigde stations met 5 converters bij ondergronds gelijkstroom neemt een oppervlakte ter grootte van 9,5 ha (circa 9 voetbalvelden) in beslag.

Tractebel heeft ook een vergelijking gemaakt tussen twee buitenlandse projecten waar sprake is van ondergronds gelijkstroom (België-Duitsland en Frankrijk-Spanje) en de 380 kV verbinding Doetinchem-Wesel. Het blijkt dat het project Doetinchem-Wesel vanwege zijn omvang en zijn aard niet vergelijkbaar is met de genoemde buitenlandse projecten. Waar voor die buitenlandse projecten toe-passing van gelijkstroom verklaarbaar is vanwege hun positie in het netwerk en hun geringere omvang geldt dat niet voor de 380 kV verbinding Doetinchem-Wesel.

Gelet op de bovenstaande conclusies van Tractebel – risico voor de netstabiliteit en grote energieverliezen - vind ik het vanuit nettechnische optiek niet wenselijk om het alternatief van bovengronds of ondergronds gelijkstroom als volwaardig alternatief in de procedure van besluitvorming mee te nemen.

Naar verwachting zal het ontwerp-inpassingsplan van het tracé van de 380 kV verbinding Doetinchem-Wesel met het milieueffectrapport eind 2013/begin 2014 gepubliceerd kunnen worden. Doel is dat de verbinding eind 2015/begin 2016 in gebruik genomen wordt.

(w.g.) H.G.J. Kamp
Minister van Economische Zaken